

Z prac Komisji Ekonomiki i Polityki Leśnej PTL

28 kwietnia 1960 r. w Warszawie, w sali Senatu SGGW odbyło się rozszerzone zebranie Komisji Ekonomiki i Polityki Leśnej PTL. Przewodniczył prof. dr Fr. Krzysik. Przedmiotem obrad był projekt ustawy o zagospodarowaniu lasów i nieużytków nie stanowiących własności Państwa oraz niektórych lasów i nieużytków państwowych. Projekt zreferował mgr inż. Józef G om ó ł k a, podając jego cechy charakterystyczne, a mianowicie:

1) rozszerzenie przepisów dekretu z 26. IV. 1949 r. na zagadnienia dotyczące zalesienia nieużytków i objęcie działaniem tej ustawy lasów będących w użytkowaniu rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz lasów stanowiących mienie gromadzkie;

2) ustalenie obowiązku zagospodarowania lasów o pow. od 5 ha — wg planów urządzenia gospodarstwa leśnego;

3) wprowadzenie przepisu postanawiającego, że wyrąb drzewa może nastąpić dopiero po wydaniu zezwolenia przez odpowiednie organy administracji;

4) wprowadzenia zmian, polegających na przeniesieniu niektórych uprawnień z prezydiów wojewódzkich rad narodowych na pow. rady narodowe oraz z prezydiów gromadzkich rad narodowych na nadleśniczych lasów państwowych;

5) postanowienie organizowania zabiegów gospodarczo-leśnych przez leśniczych lp z ramienia rad narodowych. Wydatki związane z utrzymaniem leśniczych lasów niepaństwowych pokrywać będą posiadacze lasów. Wysokość opłaty ustali Rada Ministrów;

6) nałożenie na posiadaczy nieużytków obowiązku ich zalesienia, określenie gruntów podlegających zalesieniu, trybu kwalifikowania tych gruntów do zalesień, a także możliwości ich zalesienia na koszt Państwa;

7) przewidywanie możliwości łączenia się posiadaczy w zrzeszenia na zasadach dobrowolności;

8) zapewnienie posiadaczom prawa własności do lasu o pow. powyżej 25 ha, w wypadku gdy powierzchnia ta została przekroczona wskutek dziedziczenia lub zalesienia nieużytków.

Na wstępie dyskusji uczestnicy stwierdzili, że projekt ustawy jest postępowy i wnosi pozytywne elementy do rozwiązywania całokształtu problemu lasów nie stanowiących własności Państwa. Zebrani podkreślili ważny, a równocześnie niezwykle skomplikowany problem, jaki stanowią w polityce naszego kraju lasy niepaństwowe. Obszar tych lasów (1,5 miliona ha, tj. $\frac{1}{3}$ powierzchni leśnej kraju), ich znaczenie gospodarcze i biocenotyczne wskazuje z jednej strony na potrzebę, z drugiej na trudności piętrzące się na drodze do ich racjonalnego zorganizowania i zagospodarowania. Postulat zalesienia nieużytków i słabych gruntów oraz wzmoczenie wszechstronnej użyteczności lasu dla rozwoju gospodarki narodowej wiąże się przede wszystkim z koniecznością inwestowania, a następnie usprawnienia oraz kontroli wykonania zarządzeń organów nadzorujących na setkach tysięcy drobnych parcel leśnych.

Mówcy wskazali, że lasy niepaństwowe skoncentrowane są w województwach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, mających najniższy w kraju odsetek lesistości. Zasobność, struktura klas wieku oraz przyrost na jednostkę powierzchni w tych lasach nie osiągają nawet połowy odpowiednich wskaźników w lasach państwowych. Stąd też pomiędzy zadaniami a aktualną użytecznością lasów istnieją poważne rozbieżności.

W dyskusji nad głównymi punktami projektu ustawy, uczestnicy wysunęli następujące uwagi.

1. Organizacja nadzoru nad lasami niepaństwowymi.

Lasy niepaństwowe powinny być nadzorowane przez aparat bezpośrednio podległy organom rad narodowych. Trudności związane z obsadą stanowisk powodują jednak, że jedynym realnym rozwiązaniem tej kwestii jest utrzymanie nadzoru nad lasami niepaństwowymi w ramach resortu leśnictwa i pod kierownictwem jego organów zwierzchnich.

2. Kontrola wyrębu w lasach niepaństwowych.

Wyrażono pogląd, że podstawą do regulowania wyrębów w lasach niepaństwowych są plany gospodarcze. Kontrola nad użytkowaniem lasów powinna zatem wyrażać się w czuwaniu nad zgodnością wyrębów z planem. Zezwolenia na wyręby powinny odnosić się do przypadków, kiedy plan gospodarczy nie został sporządzony. O wyrębie powinna decydować ta sama władza, która decyduje o odnowieniu terenów leśnych.

3. Zalesienia i odnowienia.

Jest to jeden z głównych problemów w gospodarce lasów niepaństwowych. Akcję zalesień i odnowień należy popierać przez udzielanie sadzonek na warunkach ulgowych bądź bezpłatnie. Z ulg tych nie powinni korzystać właściciele, którzy w drodze wyrębu i sprzedaży uzyskują środki niezbędne do odnowienia. Zalesienia nieużytków powinny się odbywać przy jak najdalej idącej pomocy Państwa. Kary przewidziane za niewykonanie zalesień muszą mieć na uwadze stratę społeczną, jaka wynika z powodu zmniejszenia lub całkowitego ograniczenia produktywności powierzchni leśnej. Wysokość projektowanej kary (1500 zł) jest niewspółmiernie niska w stosunku do ponoszonych strat.

4. Problem podniesienia produktywności lasów i ich ochrona.

Wskazano na potrzeby podkreślenia tego zagadnienia we wstępnej części ustawy, przez zaakcentowanie konieczności zapobieganiu obniżeniu się zapasu drzewnego i utrzymania sił produkcyjnych siedliska na właściwym poziomie. Wskazano na konieczność uwzględnienia w zagospodarowaniu lasów niepaństwowych na terenach górskich interesów gosp. wodnej.

5. Plany urządzenia gospodarstwa leśnego.

Począwszy od pewnej określonej powierzchni powinny obowiązywać jednolite plany urządzenia gosp. leśn. nie zróżnicowane wg działek poszczególnych właścicieli. Jednakże w projekcie ustawy niejasno jest postawiona sprawa powierzchni minimalnych. Uznano, że zmiana rodzaju użytkowania powinna odbywać się na mocy decyzji wojewódzkiej rady narodowej.

6. Zrzeszenie właścicieli lasów.

Problem zrzeszeń, ich forma oraz stosunek do rolniczej spółdzielczości produkcyjnej wymaga omówienia, co powinno być uwzględnione w statucie zrzeszeń. Rozwój ich należy popierać przez tworzenie ze strony Państwa pomocy technicznej, zaopatrzeniowej i kredytowej.

7. Opłata leśna.

Nadzór nad lasami niepaństwowymi jest wykonywany w interesie społecznym. W związku z tym podkreślono, że należy rozważyć czy wprowadzenie opłaty leśnej będzie rozwiązaniem celowym. Podniesiono również sprawę wynagrodzenia pracowników organów leśnictwa w prezydiach rad narodowych.

Uczestnicy zebrania wyrazili pogląd, że w celu uniknięcia rozpraszania tematyki ustawa o zagospodarowaniu lasów niepaństwowych powinna rozwiązywać większość związanych z nim zagadnień.

T. Partyka